

Výroční zpráva o lektorské činnosti za akademický rok 2012/13

PhDr. Alice Hanáková

Německo, Univerzita Bonn

Institut azykových, mediálních a hudebních věd

Oddělení pro interkulturní komunikaci, výzkum vícejazyčnosti a Jazykové centrum

Lennèstr. 6, 53 113 Bonn

Od října 2012 působím jako lektorka češtiny v Jazykovém centru Univerzity Bonn. Jazykové centrum (SLZ) je součástí Oddělení pro interkulturní komunikaci a výzkum vícejazyčnosti (IKM). IKM spolu se dvěma dalšími odděleními (pro mediální a hudební vědy) tvoří Institut jazykových, mediálních a hudebních věd, který spadá pod Filozofickou fakultu Univerzity Bonn.

Ve stejné budově se spolu s Jazykovým centrem univerzity nachází i Goethe-Institut Bonn, se kterým je rozvíjena spolupráce. Další úzká spolupráce probíhá s rozhlasovou a televizní stanicí Deutsche Welle, která má rovněž sídlo v Bonnu.

Budova, kde SLZ sídlí, je velmi moderní a vybavení učeben je na vysoké technické úrovni. Učitelé mohou využívat dvou jazykových laboratoří, dvou učeben s interaktivní tabulí a ve všech ostatních učebnách jsou k dispozici *whiteboards* a instalovány projektory, promítací plátna a vizualizéry. Moje výuka probíhá výhradně v učebně s interaktivní tabulí. Na práci s takovým zařízením jsem si velmi rychle zvykla a poznala jeho výhody i nevýhody. K dispozici mi byla dána i samostatná kancelář, kam jsem přestěhovala knihy ze zrušeného Slavistického semináře. V kanceláři mám svůj počítač a tiskárnu se skenerem. Obdržela jsem i kopírovací kartu, a tím je mi dána možnost kopírovat potřebné materiály pro výuku na centrální kopírce oddělení a na kopírovacím přístroji v mediátéce.

Celý chod Jazykového centra, zápisy do kurzů, vytváření jazykových modulů, termíny a organizace zkoušek, hospitace, školení atd. jsou na SLZ řízeny jazykovým managementem ve složení čtyř mladých pedagogů a zároveň vědeckých pracovníků. Dalšími spolupracovníky jazykového managementu jsou tři kvalifikovaní oboroví koordinátoři a tři pomocné vědecké síly.

Vedle místních „kmenových“ učitelů jazyků, ke kterým jsem byla jako pátý člen týmu přijata i já, zajišťují výuku také externí pedagogové, kterých je v současné době 45. Od týmu kmenových spolupracovníků SLZ i od širokého pedagogického sboru se mi dostalo velmi přátelského přijetí.

SLZ nabízí formou modulů výuku čtrnácti cizích jazyků studentům všech fakult bonnské univerzity. Tyto jazykové moduly jsou zaměřeny na výuku na všech stupních *evropského referenčního rámce* (ERR), od začátečnické úrovně A1 až po stupeň C2, k dosažení kompetencí srovnatelných s rodilými mluvčími. Každý modul představuje pět hodin jazykové výuky týdně. Podle konceptu *blended learning* se jedná o čtyři hodiny prezenční výuky a jednu hodinu formou *e-learningu* přes *elektronickou platformu eCampus*.

Studenti do jazykových kurzů nemohou být přijímáni jen na základě svého zájmu či rozhodnutí vyučujícího, ale pouze po napsání rozřazovacího testu (kromě A1) a přihlášení se přes *elektronický přihlašovací systém univerzity BASIS* a po následném schválení přijetí jazykovým managementem SLZ. V daném kurzu mohou být pouze studenti na stejné úrovni jazykových znalostí. V kurzech pro začátečníky nesmí být nikdo, kdo už nějaké znalosti či dovednosti v daném jazyce má. Tak jsou z kurzů vyřazováni i vážní zájemci, kteří např. umí trochu mluvit, ale neovládají pravopis. Tímto výběrovým řízením se vytváří skupina studentů přijatých v řádném termínu a druhá tzv. dodatečně přijatých v prvních dvou týdnech semestru. Tak se stane, že do kurzu přijdou studenti, kteří byli vyřazeni z jimi vybraného kurzu, a nyní se začínají učit jazyk, o který původně neměli zájem, a na učiteli je tento zájem u nich probudit.

Pro prezenční výuku modulu platí povinná účast na výuce s povolenou absencí čtyř vyučovacích bloků a v e-learningové výuce dvou sezení. Po splnění těchto podmínek a napsání povinného dílčího testu v polovině semestru mohou studenti psát závěrečný semestrální test (MAP, 90 min.), zaměřený na testování dovedností a schopností: na porozumění mluvenému slovu rodilého mluvčího, porozumění čtenému textu, gramatická a lexikální cvičení a na vlastní textovou produkci. Pokud student u zkoušky neuspěje, má možnost dalšího pokusu v příštím semestru, ale není mu umožněno kurz opakovat. Do kurzu jedné určité úrovně se studenti mohou zapsat jen jednou.

Vedle kurzů pro studenty univerzity jsou nabízeny také kurzy pro absolventy/alumni a širokou veřejnost. Tyto kurzy se vypisují v brožuře *Studium Universale*. Přestože jsem na začátku obou semestrů žádala o zapsání nabídky volitelné češtiny v této brožuře, byl kurz češtiny oznámen dodatečně až v elektronické verzi *Studium universale*. Pro následující zimní semestr 2013 však bylo přislíbeno oznámení nabídky kurzu jak v elektronické, tak v papírové podobě včas.

Na SLZ mám poloviční úvazek, tj. 20 hodin přítomnosti týdně. Z toho 8,5 hodiny připadá na povinnou výuku, tj. 8 hodin prezenční výuky a 0,5 hodiny oficiálně zahrnují dvě e-learningové hodiny, což představuje vytvoření písemných cvičení k probírané látce v prezenční výuce tak, aby jejich vypracování studenty odpovídalo pětácti minutám běžné výuky každého modulu. Vytvořená cvičení umístím na *elektronické výukové platformě eCampus* a zpřístupním pro studenty, kteří je musí vypracovat během jednoho týdne. Poté úkoly opravím a ve vytištěné formě předám studentům. Většinou je provedena ještě společná kontrola ve výuce a komentovány vybrané jazykové jevy. V zimním semestru 2012 jsem učila češtinu ve dvou začátečnických kurzech A1-A a A1-B celkem devatenáct studentů. V letním semestru 2013 byl otevřen kurz A1 (16 studentů) a kurz A2 (9 studentů).

Ve výuce jsme používali učebnici *Tschechisch Schritt für Schritt*. Ke gramatickému výkladu jsem pro studenty vytvářela doplňující tabulky a přehledy. Pro e-learningovou výuku jsem využívala i českých webových stránek (nejčastěji Českého rozhlasu Radio Prag). Pro audionahrávky dílčích a závěrečných testů jsem využila přítomnosti českých studentů, kteří mnou připravené texty namluvili v nahrávacím studiu Jazykového centra.

Pro kurzy češtiny jsem také vytvořila:

- seznamy českých webových stránek, které jsou studentům dány k samostudiu na el. platformě eCampus
- tematické okruhy a obrazové cykly zaměřené na osobnosti české kultury a politiky (prezidenti, spisovatelé, umělci atd.) a k aktuálním výročím a událostem.

Se studenty jsem se několikrát setkala i mimo budovu školy. V prostředí restaurace nebo menzy jsme mohli volně povídat o české a německé kuchyni, zvyklostech, germanismech v češtině a interkulturních odlišnostech.

Ze studentů tohoto akademického roku získala jedna studentka stipendium na LŠSS a čtyři studenti odjíždějí v příštím roce studovat do Čech v rámci programu ERASMUS.

Rovněž ze strany kolegů je zájem o mobility, v září odjíždí na Univerzitu Karlovu jedna kolegyně, další dvě se tam chystají na jaře 2014.

Vedle povinné modulové výuky probíhala každý týden sezení se dvěma alumni na pokročilé úrovni. Probíraly se vybrané gramatické jevy (učebnice Communicative Czech), ale především šlo o informování o současném politickém a kulturním dění v Čechách: prezidentské volby (představování vybraných kandidátů v německém a českém tisku), česko-německé vztahy, významná literární výročí (Hrabal, Hašek, Kafka) a současná česká literatura představovaná spisovatelkami Denemarkovou, Tučkovou a Hůlovou. Výuka v tomto a jakémkoli dalším kurzu však nemůže být započítávána do úvazku, ten je pevně daný a neměnný.

Vedle spravování knihovny českého lektorátu, kde se jedná o půjčování učebnic, knih a především českých filmů na DVD studentům mých kurzů, vybírám a obstarávám knihy pro základní vybavení mediátek Jazykového centra českými materiály na úrovni A1 – A2.

Spolu s mými pedagogickými povinnostmi na Jazykovém centru jsem během svého působení plnila řadu dalších povinností a účastnila se řady programů:

- pravidelných schůzek týmu (jednou za dva týdny) a z nich plynoucích mimořádných porad pro vytváření nového konceptu SLZ – pro zabezpečení vysoké kvality výuky jazyků na základě stanovení principů, metodiky, formátu a obsahu a curicul modulů
- kolokvií k tématům vícejazyčnosti a interkulturních kompetencí (každý týden)
- školení:
  - čtrnáctidenní školení výuky e-learningu, září – říjen 2012
  - vytváření testů a testování studentů na elektronické platformě
  - k používání interaktivní tabule
  - ke kritickému čtení/myšlení
  - ke kolegiálním hospitacím
  - ke klasifikaci a hodnocení písemných a ústních chyb ve výuce jazyků
- schůzi oddělení (1x za semestr), výboru UNİcert (1x za semestr)
- hospitací ve výuce kolegů (2x za semestr) a hodnocení hospitací v týmu (1x za semestr)
- úvodních hodin dvou kolegů jako organizační pomoc na zahájení semestru

Dále jsem navázala kontakty a účastnila se mimouniverzitních akcí pořádaných:

- Citypastoral – spolupráce s ekumenickým církevním sborem v adventním a předvánočním čase. Pod titulem „Weihnachten weltweit“ – jsem informovala o českých a moravských adventních a vánočních tradicích a nahrála Vánoční evangelium v nahrávacím studiu bonnského rozhlasu.
- Welcome Centre – účast na akcích pořádaných pro zahraniční vědce a pedagogy Univerzity Bonn.
- Kulturverein Aachen – Prag: účast na slavnostním předávání ceny Karla IV. v Cáchách pěveckým sborům Zvonky a Aachener Domchor.
- ZÚ a České centrum v Berlíně – návštěva u příležitosti setkání bohemistů německých univerzit a vysokých škol; korespondence a příprava na spolupráci v dalším akademickém roce.
- Konzulát a České centrum Düsseldorf – korespondence, telefonní rozhovory, návštěva konzulátu a informování o fungování lektorátu.

Můj téměř roční pobyt na Jazykovém centru Univerzity Bonn je spojen s intenzivní prací. Vedle výuky češtiny mám jako člen týmu také možnost nahlížet do fungování a řízení Jazykového centra a částečně se na něm spolupodílet. Tohle působení zde však neznamená pouze práci, měla jsem a stále mám možnost poznávat řadu zajímavých lidí, odborníků z různorodých oborů z Německa, z Česka a řady dalších zemí. Neustále mám také příležitost prezentovat i svou zemi - ve výuce, při různých akcích a setkáních.

V Bonnu dne 31. 7. 2013

PhDr. Alice Hanáková

Fotografie:

Peter Joseph Lenné: zahradní architekt a botanik. Jeho jméno nese i ulice, ve které se nachází Jazykové centrum univerzity Bonn.

Cassius a Florentius byli dva vojáci římských legií (3. stol.), stali se mučedníky při pronásledování křesťanů a r. 1643 byli prohlášeni za patrony města.

Konrad Adenauer – jeho působení v Bonnu jako kancléře.

Ludwig van Beethoven – narozen v Bonnu r. 1770.

